

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet
omkring Als

Natura 2000-område nr. 197

Habitatområde H173

Fuglebeskyttelsesområde F64

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Sydjylland

Forsidefoto:

Stenrev med mange arter af makroalger.

Fotograf: Miljøstyrelsen Sydjylland

ISBN: 978-87-7564-898-6

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	5
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	6
1.2.1 Anden lovgivning	6
1.2.2 Andre relevante planer	7
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	8
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	8
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	9
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	9
1.4.2 Befolkningen	10
1.4.3 Menneskets sundhed	10
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	10
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	10
1.4.6 Landskab.....	11
1.4.7 Arter	11
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	11
1.5 Eksisterende miljøproblemer	11
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	12
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	12
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	13
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	17
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	17
1.10 Overvågning	18

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 197 Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als er udpeget som habitatområde nr. 173 Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als og fuglebeskyttelsesområde nr. 64 Flensborg Fjord og Nybøl Nor. Natura 2000-området er placeret på grænsen til Tyskland, og udpegningsgrundlaget indeholder således naturtyper, arter og én enkelt trækfugl, der formodes at forekomme på tværs af den marine landegrænse.

Edderfugl er den eneste fugleart på udpegningsgrundlaget. Optællinger viser, at der kan være op mod 10.000 fugle i området, men forekomsten kan variere, da fuglene ikke kun opholder sig inden for Natura 2000-området, men også i den tyske del af Flensborg Fjord eller i den del af Flensborg Fjord, der ikke indgår i fuglebeskyttelsesområdet.

Natura 2000-planen indeholder en indsats om at sikre egnede levesteder for edderfugl, og Natura 2000-planens indsatsprogram har desuden fokus på, hvorvidt der er behov for en yderligere sikring mod forstyrrelser af edderfugl.

På udpegningsgrundlaget findes flere naturtyper, der grænser op til den tyske grænse, herunder kan nævnes de marine naturtyper sandbanke (1110) og bugt (1160). Natura 2000-planens indsatser skal søge, at skabe sammenhæng og robusthed i områdets natur og indeholder indsatser om opdatering af vejledning til klappning i Natura 2000-området samt udtagning af de potentielle fællesområder 542-G Kegnæs og 542-S Hesteskoen af råstofbekendtgørelsen. Disse indsatser vurderes potentielt at kunne få en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring området.

På udpegningsgrundlaget findes marsvin som tilhører Bæltehavsbestanden som er estimeret til 40.000 marsvin. Bestanden er vurderet til at have gunstig bevaringsstatus. I Natura 2000-området arbejdes fortsat mod, at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, hvilket vurderes, at have en positiv effekt på populationen af marsvin og andre større marine dyr som f.eks. spættet sæl. Denne effekt vurderes, at strække sig ud over Danmarks grænser herunder til det tyske Natura 2000-område Flensburger Förde, som støder op til den danske grænse.

På baggrund af ovenstående redegørelse vurderes det, at Natura 2000-planen potentielt kan have positiv grænseoverskridende effekt på fugle, arter og naturtyper.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

En realisering af indsatsprogrammet sikrer synergi til evt. indsatser for øvrige naturtyper og forventes ligeledes, at have en gavnlig effekt på andre arter, som anvender området. Desuden vil arbejdet med, at vurdere behovet for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande, fortsætte.

Den eksisterende udpegningsgrundlag af F64 Flensborg Fjord forventes udvidet med bl.a. Sønderborg Bugt, Hørup Hav og Bredegrund syd for Als, med henblik på, at beskytte edderfugl. Dette vurderes også, at være til gavn for andre fugle, der benytter området som levested.

Mål for forbedring af vandkvaliteten f.eks. i form af reducere af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen, samt Danmarks Havstrategi, og forventes at gavne dyr og planter tilknyttet rev (1170), sandbanke (1110) og bugter (1160). Ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marsvin. Natura 2000-planens indsatser om opdatering af vejledning til klappning i Natura 2000-området, samt udtagning af de potentielle fællesområder 542-G Kegnæs og 542-S Hesteskoen af råstofbekendtgørelsen, forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring området. Øget udbredelse af ålegræs og makroalger, som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i området, vil kunne medvirke til binding af CO₂ i havet, og dermed påvirke de klimatiske faktorer positivt.

Indsatserne beskrevet i planen, kan også være medvirkende til, at forbedre den undersøiske landskabsværdi, da der vil opstå et mere varieret marint landskab. Planen vil potentielt give befolkningen adgang til en mere varieret og spændende natur, og kan indirekte bidrage positivt til menneskers sundhed, gennem et større incitament til rekreative aktiviteter, samt forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer.

Indsatser i forbindelse med LIFE-projektet Better Bird LIFE frem til 2025, vil bidrage til at forbedre bevaringsstatus for naturtyper samt bidrage til en positiv udvikling i bestande af fugle, som har deres leve- og ynglested i området. Realisering af indsatsprogrammet i planen, kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning, i samspil med konkrete projekter, samt Danmarks Havstrategi.

Såfremt der vurderes behov for, at fastsætte eventuel regulering af fiskeri skal denne regulering udformes som enten en national lovgivning og/eller en international regulering. Hvis der er tale om international regulering, skal denne forhandles i en regional EU-proces med berørte medlemslande i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

- Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau.
- At områdets marine naturtyper sikres et artsrigt plante- og dyreliv med forekomst af udpegningsgrundlagets karakteristiske arter.
- At de marine naturtyper, som alle har stærkt ugunstig bevaringsstatus, skal sikres en veludviklet fauna og bundvegetation, det gælder bugter og vige (1160), sandbanker (1110) og rev (1170).
- At området sikres som et godt levested for marsvin og edderfugl.

Den økologiske integritet sikres god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

Størstedelen af området ligger inden for vandområdedistrikt Jylland og Fyn. En mindre del ligger inden for vandområdedistrikt Jylland og Fyn med hensyn til målfastsættelse og indsatsplanlægning for den kemiske tilstand, og en meget lille del i den sydøstlige del indgår ikke i vandområdeplanlægning. Hele området ligger desuden inden for Havstrategidirektivets marin-baltiske region. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af havstrategien for området og af vandområdeplanen.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive

gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegningsgrundlaget af nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelse hensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødsugning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødsugning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødsugning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Inden for området findes de marine habitatnaturtyper sandbanke (1110), bugter og vige (1160) samt rev (1170). Bugter og vige er den mest dominerende marine naturtype i området. Området er påvirket af eutrofiering og/eller fiskeri.

Marsvinene i habitatområde H173 tilhører Bælthavsbestanden, som ifølge DCE Aarhus universitet har gunstig bevaringsstatus. Bestanden er estimeret til lidt over 40.000 marsvin og vurderes at være uændret for 2012-2016, som er den periode, hvor de eksisterende målinger kan

sammenlignes. Datagrundlaget for området udgøres af satellitsender og akustiske data. Området ser ud til at have fået en lavere betydning for marsvin i de seneste 10 år, men området har stadig stor betydning for Bælthavspopulationen.

Hvis indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for tredje planperiode ikke realiseres og den eventuelle nødvendige regulering af fiskeri ikke indføres, er der risiko for at bestanden af marsvin påvirkes negativt. Desuden vil en positiv afledt effekt i form af øget fødegrundlag for øvrige arter, der bruger området, vil udeblive.

Natura 2000-planen indeholder indsatser om opdatering af vejledning til klapning i Natura 2000-områder, samt udtagning af det potentielle fællesområde 542-G Kegnæs og 542-S Hesteskoen af råstofbekendtgørelsen, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring området. Såfremt planen ikke vedtages forventes denne effekt at udeblive.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for, at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter, som f.eks. motion kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver den positive effekt på befolkningens sundhed.

Manglende realisering af Natura 2000-planen kan også medføre, at den øgede udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i området, udebliver og deraf også de potentielle positive effekter på klimaet ved binding af CO₂ i havet.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.

I Natura 2000-området, vil planen konkret medvirke til at sikre de marine naturtyper rev (1170), sandbanke (1110) og bugter (1160), der er grundlag for tilstedeværelsen af en lang række marine bunddyr, som igen udgør fødegrundlaget for en lang række arter tilknyttet det marine habitatområde. Forbedringen vil bl.a. ske som følge af indsats om sikring af egnede levesteder for fugle og arter samt ved en eventuel opdatering om vejledning om klapning. Desuden vil en indsats om løbende opdatering af vidensgrundlag og vurdering af behov for yderligere sikring af trækfugles og havpattedyrs levesteder medvirke til yderligere sikring af trækfugles og havpattedyrs levesteder.

Planens indsats om at sikre egnede levesteder for områdets fugle og arter samt udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter bidrager positivt i forhold til forvaltning af arterne.

Særlige arter i området er behandlet under afsnittet "Særlige arter".

1.4.2 Befolkningen

Store dele af Natura 2000-området er beliggende kystnært og anvendes til rekreative formål. Natura 2000-planen har fokus på sikring og forbedring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for arealanvendelsen, hvis der på baggrund af indsatsprogrammet vurderes behov for yderligere fiskeriregulering i området. Planen vurderes ligeledes at give mulighed for større naturoplevelser som følge af bedre naturkvalitet i området.

Der er offentlig adgang til hele havområdet og Natura 2000-planens indsatsprogram indebærer ikke ændring af denne.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange marine Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. dykning, sejllads og vandsport, hvilket bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt, hvilket kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en god-høj kvalitet. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området, og dermed menneskers sundhed.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Planen medvirker til at sikre en forbedret naturkvalitet i området. Mulig regulering af fiskeripåvirkning samt opdatering af vejledning om klappning i området kan forbedre havbundsforholdene i området ved at fjerne forstyrrelser både på revene (1170) og i omkringliggende bufferzoner. Som følge heraf vil der kunne ske en øget udbredelse af ålegræs på sandbankerne (1110). En potentiel forbedring af naturkvaliteten i det marine område, vil kunne medvirke til binding af CO₂ i havet.

Med planens indsatser om fiskeriregulering, vil den bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske havområder.

Det vurderes at vedtagelse af planen ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

I dette Natura 2000-område er der flere ikke fredede fortidsminder som vrag og luftfartøj. Sikring af den eksisterende natur kan potentielt få betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området hvis det vurderes, at der er behov for yderligere fiskeriregulering i området, herunder af hensyn til bifangst af marsvin. Evt. regulering af fiskeri vil ligeledes kunne påvirke kulturarv i form af bl.a. sikring af gamle skibsvrag på havbunden.

Natura 2000-planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til og kvaliteten af områder, som har betydning for lokalbefolkningen. Adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er

beskrevet under emnerne "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Befolkningen" og "Menneskets sundhed".

Det vurderes, at realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram ikke vil have nogen væsentlig indflydelse på materielle goder og kulturarv i området, herunder betydning for fortidsminder, bygninger og arkitektur.

1.4.6 Landskab

Natura 2000-planen medvirker til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil, hvorved det undersøiske landskab vil blive forandret.

1.4.7 Arter

De mange sten i området danner grundlag for et rigt og varieret dyreliv og undervandsvegetation. Området er et vigtigt fødesøgningsområde for fisk og andre marine dyr. I området lever også større marine dyr som marsvin og spættet sæl samt edderfugl og det vurderes, at planens indsatser med evt. beskyttelse af marsvin mod bifangst, evt. opdatering af vejledning om klapning samt planens sikring af de marine naturtyper er med til, at sikre fødegrundlaget for arterne i området. LIFE Better Birdlife projektet vil også medføre en forbedring af naturtyper og fugle som har deres levested i området.

Opdatering af vidensgrundlag og vurdering af behov for yderligere sikring af trækfugles og havpattedyrs levesteder bl.a. ved en vurdering af behov for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri i Natura 2000-området, kan potentielt medføre en positiv påvirkning på bl.a. områdets fugle og havpattedyr.

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Der findes ingen fredninger eller vildtreservater inden for afgrænsningen af Natura 2000-område N197. Natura 2000-planens indsatser for området vil således ikke påvirke fredninger.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Mange af de marine naturtyper er påvirket af næringsstofbelastning.

Der kan være en påvirkning fra menneskelige forstyrrelser f.eks. i form af fiskeri og sejllads. Fiskeri med bundslæbende redskaber vurderes generelt at have en påvirkning på havbundens tilstand, herunder på bundvegetationen og dyreliv, hvor fiskeri med ikke bundslæbende redskaber som f.eks. med pelagiske trawl og not kan i sjældne tilfælde have bifangster af havfugle og marine havpattedyr.

Garnfiskeri kan bifange og dermed påvirke havpattedyr i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod havpattedyr.

Garnfiskeri og fiskeri med bundgarn (andre redskaber) kan bifange og dermed påvirke fugle i området negativt. Pelagisk trawl og notfiskeri udgør en mindre trussel mod fugle i området.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Næringsstofbelastningen af de marine naturtyper håndteres gennem vandområdeplanerne. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven.

Arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri samt behovet for at beskytte marsvin mod bifangst i Natura 2000-området fortsætter. Natura 2000-planen indeholder en indsats om opdatering af vejledning til klapning i Natura 2000-området, hvilket forventes at have en bred positiv afledt effekt på dyre- og planteliv, samt havbunden i og omkring Natura 2000-området.

Mål for forbedring af vandkvaliteten, f.eks. i form af reducere af kvælstof og miljøfremmede stoffer, sikres gennem vandområdeplanlægningen og Danmarks havstrategi, men forventes ligeledes at gavne dyr og planter tilknyttet bugter og vige (1160), sandbanke (1110) og rev (1170), ligesom der forventes en positiv effekt i form af øget fødegrundlag for marsvin spættet sæl og gråsæl.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		<p>Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.</p> <p>I Natura 2000-område nr. 197, vil planen konkret medvirke til at sikre de marine naturtyper sandbanke (1110) og stenrev (1170), der er levested for en lang række bunddyr. Således forbedres grundlaget for en lang række fisk og fugle i området – herunder edderfugl.</p> <p>Ved evt. regulering af fiskeri, beskyttelse af marsvin mod bifangst samt opdatering af vejledning om klaphug i området vurderes levevilkårene desuden at blive forbedret for populationen af marsvin samt spættet sæl. Dette vurderes også at have en positiv effekt på andre arter, der lever i området og som stiller lignende krav til levested.</p> <p>Planens indsats om at sikre egnede levesteder for områdets fugle og arter samt udarbejdelse af en national strategi for forvaltning af truede og rødlistede arter bidrager positivt i forhold til forvaltning af arterne. LIFE Better Birdlife projektet vil også medføre en forbedring af naturtyper og fugle som har deres levested i området.</p>

Befolkningen	X		<p>Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur kan have betydning for muligheden for erhvervsfiskeri i området. Regulering af fiskerettigheder i forhold til erhvervsfiskeri vil blive behandlet under "Materielle goder".</p> <p>Endvidere kan rev, som ikke påvirkes af fiskeri, også være mere interessante for dykkere og understøtte fødegrundlag for andre arter, som kan observeres i naturen i forbindelse med rekreative aktiviteter.</p> <p>For vurdering ift. det rekreative henvises til emnet omkring "Menneskets sundhed".</p>
Menneskers sundhed	X		<p>Planen medvirker til at sikre og forbedre naturgrundlaget i området, hvilket vurderes at ville have en positiv betydning for den rekreative udnyttelse af området, f.eks. i form af dykning, sejlads og vandsport, og dermed menneskets sundhed.</p> <p>Indsatsprogrammet vurderes kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer, at kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag, og denne eventuelle påvirkning vurderes ikke at være væsentlig.</p> <p>Det vurderes desuden, at gennemførelse af planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed gennem forbedring af områdets biodiversitet og genskabelse af mere robuste økosystemer.</p> <p>Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men i stedet at en øget biodiversitet og mere robuste økosystemer vil bidrage positivt til menneskets sundhed.</p> <p>Sikringen af en beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.</p>
Jordbund	X		<p>Det vurderes, at eventuel ændret regulering af klappning kan påvirke</p>

			jordbundens beskaffenhed i de marine områder. Indsatsprogrammet i planen omfatter ikke øvrige tiltag som vurderes, at medføre, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden. Se desuden vurderinger i skemaet under "Vand" og "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastsættes i vandområdeplanerne samt Danmarks Havstrategi. Det vurderes dog, at planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt eventuelle opdatering om vejledning om klappning og fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne og Danmarks Havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske kystvande og havområder.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, da de ikke medfører emission af stoffer til luften.
Klimatiske faktorer	X		Planen medvirker til at sikre en forbedret naturkvalitet i området. Øget udbredelse af ålegræs og makroalger som følge af en potentiel forbedring af naturkvaliteten i området, vil kunne medvirke til binding af CO ₂ i havet, og dermed påvirke de klimatiske faktorer positivt.
Materielle goder		X	Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikring af den eksisterende natur har betydning for det nuværende erhvervsfiskeri i området, som følge af indsatser om vurdering af behovet for yderligere fiskeriregulering, herunder særligt vurdering af behovet i forhold til bifangst af marsvin. De endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse

			<p>med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.</p> <p>Det vurderes, at indsatser i Natura 2000-planen ikke vil påvirke materielle goder idet at realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger. Fortidsminder, kulturarvsarealer, og adgangen til naturområder og en højere værdi af naturen er vurderet under emnet "Flora, Fauna og Biologisk mangfoldighed", "Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv", "Befolkningen", "Menneskets sundhed" og/eller "Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater".</p>
Landskab	X		Planen medvirker til forbedring af den marine naturtilstand, hvilket vil øge udbredelse af ålegræs og makroalger samt dyrelivet i tilknytning dertil. Dette vurderes at forbedre den undersøiske landskabsværdi.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		x	<p>I dette Natura 2000-område er der registreret ikke fredede fortidsminder som vrage og luftfartøj. Natura 2000-planens indsatser om regulering af fiskeri modvirker ændring eller fjernelse af vrage, og medvirker dermed til at sikre kulturarven, da vrage vil få lov at ligge uforstyrret hen.</p> <p>Planen berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskeskabte værdier, ligesom der ikke er indsatser som vil medføre gravning i havbunden. Derfor vurderes planen ikke at påvirke øvrig kulturarv, herunder den arkitektoniske og arkæologiske arv.</p>
Arter	X		Der henvises til vurdering under emnet "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater		X	Der findes ingen fredninger, fredningsbekendtgørelser eller vildtreservater i området.
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planen har til formål at sikre og forbedre naturkvaliteten for

			<p>naturtyper og på området udpegningsgrundlag. Eventuel realisering af indsatsprogrammet i planen kan potentielt medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.</p> <p>Planens generelle indsats om sikring af Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag samt indsatser om fiskeriregulering, vil bidrage til at opnå god miljøtilstand i det marine økosystem og en bedre balance af fødenettet. Dermed vil planen kunne påvirke havmiljøet positivt og bidrage til realisering af vandområdeplanerne samt Danmarks havstrategi, der sigter mod god miljøtilstand i de danske havområder.</p>
--	--	--	---

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Det vurderes, at sikring af den eksisterende natur potentielt kan have betydning for det nuværende fiskeri i området, da der med indsatser om vurdering af behovet for at indføre den nødvendige fiskeriregulering potentielt kan ske yderligere regulering af erhvervsfiskeri i området. Hvis der på baggrund af indsatsen i planen vurderes behov for yderligere regulering af fiskeri i området, vil de endelige vurderinger af effekterne for fiskerierhvervet vil blive foretaget i en regional EU-proces for erhvervsfiskeriet, i overensstemmelse med bestemmelserne i EU's fælles fiskeripolitik, samt i forbindelse med national lovgivning af øvrig fiskeri.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a.

præsentere data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundslande. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

Arbejdet med at vurdere behovet for at fastsætte eventuel nødvendig regulering af fiskeri for beskyttelse af marsvin mod bifangst i danske farvande fortætter.

Sideløbende vil der ske en opdatering af vejledninger f.eks. vedrørende klappning i Natura 2000-områder og de potentielle fællesområder 542-G Kegnæs og 542-S Hesteskoen udtages af råstofbekendtgørelsen i forbindelse med næste bekendtgørelsesændring.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

Der er ikke modstridende naturinteresser i området for så vidt angår områdets udpegningsgrundlag.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (nr. 197). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforsalgets påvirkning af miljøet

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk